

РЕЧНИК НА ТЕРМИНИТЕ ЗА ФИНАНСОВА ГРАМОТНОСТ:

- **Актив – нещо ценно, което притежавате, като телефон, лаптоп или спестявания.**
💬 Пример: „Моят употребяван автомобил е актив – мога да го продам, ако имам нужда от бързи пари.“
- **Акция – дял от собствеността в една компания.**
💬 Пример: „Купих акции на стойност 10 € в компания за видеоигри чрез приложение.“
- **Баланс – сумата, която имате в сметката си.**
💬 Пример: „Проверих баланса си, след като получих плащане – най-накрая, не е нула!“
- **Банка – място, където държиш парите си на сигурно и откъдето можеш да вземаш или изпращаш пари. Тя също дава заеми на хора и фирми.**
💬 Пример: „Банката ми има приложение, което ми показва точно колко харча.“
- **Банкомат – машина, която ви позволява да теглите пари от банковата си сметка.**
💬 Пример: „Изтеглих 20 € от банкомата близо до моето училище.“
- **Бюджет – план за управление на парите ви – колко печелите, харчите и спестявате.**
💬 Пример: „Направих седмичен бюджет, за да не харча прекалено много за храна за вкъщи.“

- **Годишна такса** – такса, която плащате веднъж годишно, за да използвате някои услуги, като кредитни карти.
💬 Пример: „Тази карта има годишна такса от 25 €, затова проверих дали си струва.“
- **ГПР (Годишен процент на разходите)** – общите разходи за заемане на пари за една година, показани като процент.
💬 Пример: „Моят студентски заем има ГПР от 3%, което е доста ниско.“
- **Грантове (Безвъзмездни средства)** – пари, дадени ви за училище или проект, които не трябва да връщате.
💬 Пример: „Получих безвъзмездна помощ за покриване на университетските книги.“
- **Дебитна карта** – карта, която използва собствените ви пари директно от банковата ви сметка.
💬 Пример: „Използвах дебитната си карта в магазина за хранителни стоки – без дългове, само парите ми.“
- **Депозит** – пари, които сте вложили в банкова сметка.
💬 Пример: „Депозирах приходите си от лятна работа в спестовната си сметка.“
- **Директен депозит** – когато плащането ви бъде изпратено директно в банковата ви сметка.
💬 Пример: „Шефът ми ми плаща чрез директен депозит всеки петък.“

- **Доходи – парите, които печелите от работа, подаръци или други източници.**
💬 Пример: „Приходите ми идват от уроци и смени през уикенда в кафенето.“
- **Доходност – колко пари печелите от инвестиция, показана като процент.**
💬 Пример: „Спестовната ми сметка има доходност от 2% годишно.“
- **Дълг – пари, които дължите на някого, като заем или неплатена сметка.**
💬 Пример: „Трябва да изплатя дълга си по телефона на три месечни вноски.“
- **Жилищни разходи – пари, които плащате, за да живеете някъде – наем, комунални услуги и др.**
💬 Пример: „Разходите ми за жилище са 300 € на месец, включително наем и интернет.“
- **Запазете рестото – инструмент за спестяване, където малки суми от покупки се закръгляват и се спестяват.**
💬 Пример: „Моето банково приложение закръглява разходите ми и влага допълнителните средства в спестявания – като дигитална касичка.“

- **Заплащане (Заплата) – парите, които получавате от работата си, обикновено всяка седмица или месец.**
💬 Пример: „Първата ми заплата отиде директно в спестовната ми сметка.“
- **Заем – пари, които трябва да бъдат върнати, обикновено с лихва.**
💬 Пример: „Получих малък студентски заем, който да ми помогне да платя за университета си.“
- **Здравно осигуряване – услуга, която помага за покриване на медицинските разходи.**
💬 Пример: „Работата ми дава безплатна здравна застраховка – тя ми помогна да платя за посещението при зъболекаря.“
- **Инвестиции – използване на пари, за да се опитате да печелите повече с течение на времето (напр. закупуване на акции или фондове).**
💬 Пример: „Инвестирах 50 € в приложение, подходящо за начинаещи, за да науча как работи фондовият пазар.“
- **Инфлация – когато цените се покачват и парите губят стойност с течение на времето.**
💬 Пример: „Закуските, които преди струваха €1, сега струват €1,20 – това е инфлация!“

- **Ипотека – дългосрочен кредит, използван за закупуване на къща или апартамент.**
💬 Пример: „Братовчедка ми току-що получи ипотека, за да купи първия си дом.“
- **Измама – хитрост или подвеждане с цел да ти откраднат парите или личната информация.**
💬 Пример: „Получих подозрително съобщение с искане за банковите ми данни – това беше измама.“
- **Лихва – допълнителни пари, платени, когато заемате пари, или спечелени, когато спестявате пари.**
💬 Пример: „Спестовната ми сметка ми дава лихва всеки месец – като награда за спестяване.“
- **Минимално плащане – най-малката сума, която трябва да платите по кредитна карта или заем, за да избегнете санкции.**
💬 Пример: „На кредитната ми карта пише, че минималното плащане е 20 €, но се опитвам да плащам повече, за да избегна лихвите.“
- **Мобилно банкиране – управление на парите ви чрез приложение за смартфон.**
💬 Пример: „Използвам мобилно банкиране, за да проверя баланса си и да изпращам пари на приятели.“

- **Нетни приходи** – парите, които всъщност вземате у дома след данъци и удържки.
💬 Пример: „Печеля 400 € на месец, но нетният ми доход е 340 € след данъци.“
- **Нужда** – нещо жизненоважно като храна, наем или електричество.
💬 Пример: „Преди да си купя нови обувки, трябва да покрия основните си нужди като хранителни стоки.“
- **Овърдрафт** – харчите повече пари, отколкото имате в банковата си сметка, което може да доведе до такси.
💬 Пример: „Влязох в овърдрафт и банката ми начисли 10 €.“
- **Онлайн банкиране** – достъп до банковата ви сметка чрез интернет, за да проверите баланса си или да преведете пари.
💬 Пример: „Платих сметката си за електричество чрез онлайн банкиране от лаптопа си.“
- **Отговорност** – нещо, което дължите или за което носите финансова отговорност.
💬 Пример: „Договорът ми за телефон е задължение, защото трябва да продължа да плащам за 12 месеца.“
- **Оферта** – колко ще струва нещо, като застраховка или ремонт.
💬 Пример: „Помолих двама механици за оферта, за да поправа скутера си.“

- **Пенсия – пари, спестени през трудовия живот, за да те издържат след пенсиониране.**
💬 Пример: „Въпреки че съм млад, част от заплатата ми отива в пенсионен фонд.“
- **Покупка – да купиш нещо.**
💬 Пример: „Направих първата си онлайн покупка с предплатена карта.“
- **Почасова заплата – пари, които печелите за всеки час, в който работите.**
💬 Пример: „Изкарвам по 8,50 € на час, работейки в библиотеката през уикендите.“
- **Приход (Печалба) – получаване на пари, когато работите или правите нещо полезно.**
💬 Пример: „Печеля по 10 € на час, като помагам в центъра на общността.“
- **Принципал (Главница) – първоначалната сума на заетите или спестените пари, без да се включват лихвите.**
💬 Пример: „Взех назаем €300 – главницата – и дължа €20 под формата на лихви.“
- **Разходи – всичко, за което харчите пари.**
💬 Пример: „Най-големият ми месечен разход е наемът ми.“
- **Разходи за живот – разходи за ежедневието, като храна, наем, транспорт.**
💬 Пример: „Изчислих разходите си за живот, преди да се изнеса от къщата на родителите си.“

- **Риск – вероятността да загубите пари при инвестиционно или финансово решение.**
💬 Пример: „Крипто е вълнуващо, но идва с висок риск.“
- **Сигурност (ценни книжа) – нещо, което гарантира заем или финансов актив като облигация или акция.**
💬 Пример: „В клас научих, че акциите се наричат „ценни книжа“.“
- **Сложна лихва – лихва, която се начислява не само върху първоначалната сума (главницата), а и върху вече натрупаната лихва от предходни периоди.**
💬 Пример: „Благодарение на сложната лихва моите 500 € станаха 520 € за една година.“
- **Социално осигуряване – програми на правителството, които помагат на хората с неща като пенсиониране или здравеопазване.**
💬 Пример: „В моята страна социалното осигуряване помага за покриване на медицинските разходи.“
- **Спестявания – пари, които заделяте за бъдещи нужди или цели.**
💬 Пример: „Спестявам 50 € на месец за лятно пътуване.“
- **Сметка – място в банка или онлайн, където държите парите си.**
💬 Пример: „Открих спестовна сметка, за да запазя парите, които печеля от работата си през уикенда.“

- **Сметка за комунални услуги – основни услуги като електричество, вода или интернет.**
💬 Пример: „Плащам своя дял от сметките за комунални услуги всеки месец в споделения си апартамент.“
- **Такса – такса за обслужване, която плащате за дадена услуга.**
💬 Пример: „Банката ми начислява такса от 2 €, ако използвам банкомат на друга банка.“
- **Такса за закъснение – допълнителни пари, които плащате, когато не плащате сметка или заем навреме.**
💬 Пример: „Забравих да платя телефонната си сметка и получих такса за закъснение от €5.“
- **Теглене – вземане на пари от банковата ви сметка.**
💬 Пример: „Направих теглене на €20 от банкомата.“
- **Трансакция – всеки път, когато харчите, изпращате или получавате пари.**
💬 Пример: „Приложението ми за банкиране показва всяка трансакция, която съм направил тази седмица.“

- **Прехвърляне – преместване на пари от една сметка в друга.**
💬 Пример: „Прехвърлих 30 € от разплащателната си сметка към спестяванията си.“
- **Фиксирани разходи – разходи, които остават едни и същи всеки месец.**
💬 Пример: „Сметката ми за телефон е фиксиран разход – винаги е €15.“
- **Финансови цели – неща, които искате да постигнете с парите си (краткосрочни или дългосрочни).**
💬 Пример: „Целта ми е да спестя 500 € за пътуване през следващото лято.“
- **Фонд за спешни случаи – спестени средства за покриване на неочаквани разходи, като медицински разходи или ремонти.**
💬 Пример: „Когато лаптопът ми се счупи, използвах фонда си за спешни случаи, за да го поправя.“
- **Фрийланс – заетост, която е краткосрочна, гъвкава и често се намира онлайн (като доставка на храна или работа на свободна практика).**
💬 Пример: „Работя като фрийлансър – правя онлайн дизайнерски проекти за различни клиенти.“

- **Цифров (дигитален) портфейл** – дигитален инструмент, където можете да съхранявате начини на плащане и да извършвате трансакции.

💬 Пример: „Използвам Google Wallet, за да платя метрото.“

- **Часова заплата** – пари, които печелите на час или на задача.

💬 Пример: „Печеля почасови заплати в местно кафене – 9 € на час.“

- **Ширпотреба / Променливи разходи** – разходи, които се променят месец за месец (напр. хранителни стоки, дрехи).

💬 Пример: „Опитвам се да огранича променливите си разходи като хранене навън.“

ASSOCIAZIONE
URT

cre thi dev
creative thinking development

АКТИВНИ
ПОТРЕБИТЕЛИ

Co-funded by
the European Union

()

(EISMEA).

, EISMEA